

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrta leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za drugo izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam po pošti, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Deležniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 6. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu Koroška cesta št. 6, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne pettivrste za enkrat 15 vin, za dvakrat 25 vin, za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Nazaprte reklamacije so poštnino proste.

Kandidatje Slovenske kmečke zveze.

Na zaupnih shodih v Šmarjeti pri Mariboru, pri Sv. Lenartu v Slov. gor. in pri Sv. Križu na Murkem polju so se vsi zaupniki soglasno in z navdušenjem izrekli za kandidature deželne poslanca kmeta Ivana Roškarja.

Zaupniki mariborskega, slovenjebistriškega in konjskega okraja so imeli shod v Slov. Bistrici ter soglasno in z odobravanjem sprejeli kandidature kmeta Franca Piškega, župana v Orehovi vasi.

Zaupni shodi po ostalih okrajih se vršijo prihodnji teden.

Kmetje, le vkup, le vkup!

Piše Franc Pišek, župan in veleposestnik v Hotinji vasi.

Viribus unitis!
(Z združenimi močmi!)

Letošnja zima prinesla nam je hudih nezdod. Trte po vinogradih so vsled hudega mraza dne 21. na 22. in 23. januarja močno pozeble, in da se še z rezanjem reši, kar se rešiti da, naj bi se trte obrezovale, kakor strokovnjaki svetujejo in kakor je potovalni učitelj g. J. Bele v Slovenskem Gospodarju opisal.

Mnogo tisoč drevesc ogledali so zajci in morale se bodo z novimi drevesci nadomestiti. Zadnja leta se je sadjarstvo močno povzdignilo, pa žal dva glavna vzroka se premalo poudarjata.

Jame se še vedno vobče delajo premajhne in preplitve in v jeseni se ovijanje drevesc preveč opušča. Če hočemo biti sami sebi odkritosrčni, se moramo v prihodnosti poboljšati, sicer marsikateri posestnik ne more pričakovati od sadjarstva dobička. Pravilno nasajen in skrbno oskrbovan sadosnik, katero delo se najmanj od vseh drugih pridelkov stane, je veselje in v dobrih letih donša potrebne dohodke.

Hočem kratko popisati, kako bi naj kmet svoje sadno drevje sadil, gnojil in oskrboval. Pred vsem tem je kmetu treba vedeti, kakšne lastnosti imajo vrste, ki jih namerava saditi in to se lahko vsak nauči iz knjige „Normalni sortiment“, ki jo je izdal štajerski deželni odbor v Gracuu. Kmetje dobijo to knjigo brezplačno. Tudi sadno drevje dobe kmetje po znižani ceni v deželni drevesnici v Ptuj in v Gleisdorfu pri Gracuu po 70 v komad, če se pravočasno oglašijo.

Kako in kdaj pa naj sadimo? Drevje naj se ne sadi pregloboko, to se pravi nič bolj, kot je stalo v drevesnici. Jama naj ima najmanj 50 cm. globokine, in širokost 150 cm. do 2 m. Zemlja naj se pred sajenjem z kompostom zmeša. Sadimo lahko v jeseni ali spomladi, boljše je zmiraj v jeseni. Če je jesen premokra, tedaj se odloži za spomlad.

Drevo naj ne bo čez pet let staro. Pred sajenjem se naj vse poškodovane korenine okrajšajo in krona oziroma veje se na eno tretjino prikrasajo. Ko se je drevo vsadilo, se priveže celo rahlo h kolju, ker se še itak malo vsede. Na novo vsajena drevesa naj se že prvo jesen pazi, da zajci ne morejo škode napraviti. Beliti z apneni mešanico ni dobro, boljše je, če jih obdamo s koli ali s slamo. Čez leto naj se drevo ob suši zalije, v deževnem vremenu se tudi lahko z gnojnico gnoji.

Snaženje dreves. Če so se pravilno rezala drevesa že v prvih letih, tedaj je v poznejših letih lažje snaziti. Izkušnje nas uče, da izsnažena drevesa več in boljše sadje dajo, kakor tista, ki so z mahom prevlečena in zanemarjena.

Vsak sadjar bi naj pred zimo, ko ima čas zato, mah in staro škornjo osnažil. Pod škornjo se redno nahaja jabelčni cvetoder, gosenice od jabelčnega tončiča i. dr. Pozabiti bi si se ne smelo po zimi (mesece prosinca do marca) na obiranje in sežiganje gosenične zalege, da uničimo gosenico zlatoritko, glogovega belina i. dr.

Dva največja sovražnika sadjarstva sta še: krvava ušica in rak. Krvava ušica napada samo jablane vsake starosti. Ime ima od tega, da da, če jo zmečkamo, neko črno rdečkasto tekočino od sebe. Te ušice zabodejo svoje sesala skozi lubid in se živijo od drevesnega soka. Vsled tega napravijo veliko škodo. Te ušice pridejo po letu na obisk, in jih uničimo, ako zmečkamo z roko povsod, kjer najdemo znane bele kosmiče. Napravimo si tudi lahko

tekočino, obstoječo iz ¼ kg. tabačnega izvlečka, 1½ kg. mazljivega mila, ki se je v 20 l. tople vode raztopi, na 100 l. oziroma 80 l. vode. Ta mešanica se vzame tudi za listne ušice.

Ima jabelčno drevo raka, tedaj je najbolje, če drevo odstranimo, ali pa če je rak še majhen, se naj globoko izreže in rana se s terom zamaže.

Gnojenje sploh. Se je drevje osnažilo, še ni dovolj. Če hočemo mnogo in dobro razvitega sadja, moramo drevje gnojiti, a ta navada je redko kje. Gnoji naj se vsaj vsako tretje leto in to v jeseni.

Vzame se lahko hlevni gnoj, kompost ali gnojnica. Za eno dorastlo jabelko je treba približno 1½ q hlevnega gnoja, kateri se v jeseni z zemljo prekoplje. Če se gnoji z gnojnico, naj se ista z nekaj pepelom zmeša.

Kdor hoče poskusiti z umetnim gnojem, naj vzame na odraslo drevo 5 kg. 40% kalijeve soli, 2–5 kg. tomaževe moke ali pa 1–1½ kg. čiljskega solitra. Prva dva se potrosita v jeseni in drugi pa v spomladi. Gnojiti se ne sme pri deblu, ampak (po velikosti drevesa) 1½–2 m od debla. Če hočemo drevje pravilno saditi in oskrbovati, nam bo trud obilno poplačalo.

Politični ogled.

— **Deželni zbor.** V posebni odsek za železniške zadeve sta bila izvoljena poslanca Roškar in Vošnjak. — V deželnem proračunu za leto 1907 se je pomankljaj zvišal proti lanskemu letu za 830.000 K. Nemška večina strašno grdo gospodari. Poslanec Roškar (Slov. kmečka zveza) je vložil predlog zaradi varstva živinske cene. — Poslanec Vošnjak je utemeljeval svoj predlog zaradi lovine. — Poslanec Roškar pa je utemeljeval svoj predlog, da se štiti domača živina. Govor je bil temeljit. V prihodnji številki ga priobčimo. — V torek je bil v deželni zbornici sodni dan za Ornika. Poslanec Šaherl mu je pošteno krtačil vest. Glej našo notico v ptujskem okraju.

— **Med Nemci** v mestnem volilnem okolišu Ptuj–Lipnica je prišlo do razpora, ker hoče kandidirati vsenemški poslanec Malik. Nemška ljudska stranka pa ni žnjim zadovoljna. Na nekem shodu v Ptuj so klicali zborovalci Maliku „ptuj“ in mu dokazali, da je govoril neresnico. Malik pa je očital Nemški ljudski stranki lenobo, strahopetnost, hinavščino, terorizem in neresnico. Na tem nemškem shodu je govoril tudi urednik „Štajerca“, Linhart. Ptujski gospodje so posebno hudi na vsenemško stranko, ker so vsenemci rekli, „da je „Štajerec“ sramotaza nemško stvar.“

— **Kranjsko.** Za kandidata Slov. ljudske stranke v Ljubljani je proglašen obrtnik g. Kregar. Liberalci kandidirajo ljubljanskega župana Hribarja.

— **Koroško.** Kat. slov. politično društvo za Koroško bo priredilo dne 21. t. m. v Celovcu zborovanje, na katerem se določijo kandidati za prihodnje državnozbornske volitve.

— **Naš cesar v Pragi.** Naš cesar se poda med 5. in 9. aprilom v Prago. Cesar vzame seboj veliko spremstvo in ostane v Pragi 10 dni.

— **Dunajski župan** dr. Lueger je toliko ozdravel, da je zapustil posteljo. Dne 15. ali 16. t. m. se bo podal dr. Lueger na jug, da si okrepi zdravje.

— **Med Avstrijo in Srbijo** bo baje kmalo poravnani carinski razpor, ker je naša država dala ugodne pogoje. Če le ne bo zopet kaj na škodo kmeta!

— **Nemška podivjanost.** Pruske šolske oblasti so izključile iz gimnazij dijake tistih starišev, ki so za poljski poduk v ljudskih šolah. Oblasti namreč utemeljujejo to svoje dejanje, da stariši teh otrok prekršijo državne postavbe. To počenjanje je skrajno krivično, kajti potem bi morali izključiti iz šol tudi vse tiste učence, katerih stariši so zaprti zaradi katkega hudodelstva ali prestopka. Tako zagrizeni, brezobzirni in surovi so ti Nemci nasproti Slovonom. Seveda, kar se tega tiče, niso naši Nemci nič boljši, samo da v Avstriji nimajo take oblasti. Zato pa bi radi spravili Avstrijo pod prusko pikhaubo.

— **Prodiranje Nemcev.** Dandanes je že ne bo dežele, v kateri se ne bi bila v zadnjih letih naselila močna nemška naselbina. Ves Balkan je že preprežen z mrežo nemških naselnikov: Bosna, Her-

cegovina, Srbija, Bolgarija, Rumunija. V večjih mestih Turčije in Grške dobiš največje trgovce — Nemce. V Mali Aziji, v Egiptu — povsod močne naselbine. Lahko rečemo, da ga ni v Orientu večjega kraja, kjer ne bi bilo kakršnegakoli nemškega društva. O prodiranju germanstva, t. j. nemških trgovcev in industrialnih podjetnikov so pisali te dni tudi francoski listi. Po francoski severoafriški koloniji Maroko imajo danes Nemci že povsod svoje ljudi. Kako izborna znajo Nemci izkoristiti zaklade tujih dežel in narodov v svoj prid, vidimo tudi mi — Slovenci.

— **Bolgarija.** Dne 10. t. m. je ustrelil nek odpuščen uradnik ministrskega predsednika Petkova, ki se je zgrudil, od treh krogelj zadet, mrtev na tla. Trgovski minister Genadjew, ki je šel s ministrskim predsednikom, je bil ranjen na roki. Uradnik je izvršil napad iz političnega maščevanja. Morilca so prijeli. Bolgarski listi poročajo, da je po seji sobranja (državnega zbora) šel ministrski predsednik Petkow s svojimi tovariši ministri na sprehod. Pri povratku jim prideta nasproti dva gospoda, od katerih eden začne streljati na ministra. Tudi prejšni ministrski predsednik Stambulov je bil umorjen.

— **Balkan.** Srbija je 7. t. m. obhajala 25-letnico, ker je postala kraljevina. — V torek 5. t. m. so Bolgari praznovali 30-letnico osvobođenja Bolgarije.

— **Rusija.** Državna дума je bila v torek slovesno odprta. Podpredsednik državnega sveta Golubov je prečital carski ukaz, s katerim se sklicuje novo izvoljena дума v zasedanje. Na to so vsi poslanci prisegli. Po prisegi se je vršila volitev predsednika. Izvoljen je poslanec Golovin s 356 glasovi proti 102 predsednikom. Levica je sprejela to izvolitev z odobravanjem. Novi predsednik je na to izpregovoril. Zahvalil se je na izvolitvi ter izrazil nado, da bode nova дума brez obzira na stranke složno delovala v blagor prebivalstva ter z vladarjem zajedno uresničila dobrote, katerih se narod nadja od ustave in ustanovnosti.

— **Francosko.** V Parizu so te dni štrajkali uslužbenci pri mestni elektrarni, tako da je mesto bilo več noči brez luči. Vsled tega niso mogli zvečer delati v nobenem uradu, posebno na pošti je zaostalo na stotisoče pisem. V gledališčih niso mogli igrati.

— **Na Španskem** je pri volitvah zmagala katoliška stranka. Tamošnji prostozidarji bi radi v deželi pripeljali do takih razmer, kakor na Francoskem.

— **Perzija.** V Perziji se je začela gonja proti kristjanom, ki vsled tega zapuščajó tamošnje kraje. Ker nimata niti novi parlament, niti vlada nobene moči, bo to razmerje še nadalje vladalo.

— **Mandžurija.** Japonska je začela svoje čete prevažati nazaj na Japonsko. Samo 15.000 mož ostane v Mandžuriji za varstvo železnice.

— **Vojska.** Dne 18. m. m. je prišlo med četami republike Honduras in Nikaragua v Srednji Ameriki do boja. Čete Hondurasa so bile odbite, padel je v boju tudi general Carzano, ki je vodil čete te republike. Čete Nikaragua prodirajo sedaj v Honduras.

Razne novice.

* **Gnojenje spomladnih setev.** Današnjemu listu prilagamo prospekt tovarne za Tomaževo žlindro.

* **Tržne vesti.** Čeravno je mraz pojenjal, vendar ni nikakih sprememb na tržišču. Blaga je sicer dovolj na trgu, toda ponudniki niso silni. Vsled tega je promet jako neznačen. Tožbe, da je ozimna trpela, nikakor ne vplivajo na značaj tržišč, ker se to poročilo ne smatra za povsem resnično. Na Ogrskem primanjkuje vagonov, blago se počasi premiče in nekateri mlini so si v skrbeh, kako bodo zadostili večji zahtevi po moki o praznikih. V Ameriki je pač postalo živahno tržišče, ki pa dosedaj ne upliva na naše. Pšenica je ostala pri isti ceni. Cena bi bila pšenici padla, če bi budapeštanski mlini ne kupovali po zahtevnih cenah; tako je ostala cena nespremenjena. Rž je šla isto pot kakor pšenica, čeravno je zanimanje za rž večje kakor za pšenico. Oves je v cenah jako stalen, deloma se zahtevajo za nekaj vinarjev višje cene. Turšica je deloma poskočila vsled tega, ker blaga ni lahko dobiti, ker se še